
OBSAH

Seznam zkratk.	9
Seznam tabulek.	13
Seznam příloh	15
Úvodem	17
1. VELMOCI A POVÁLEČNÁ EVROPA.	29
1.1 USA	35
1.2 Velká Británie	43
1.3 Sovětský svaz	46
1.4 Francie	56
2. POMOC POVÁLEČNÉ EVROPĚ	60
2.1 Situace v Evropě po válce	60
2.1.1 Hospodářské a sociální následky války	60
2.1.2 Válečné škody.	60
2.1.3 Zničené zemědělství a nedostatek potravin	62
2.1.4 Stav průmyslové výroby a dopravy na konci války.	64
2.1.5 Válka a zahraniční obchod Evropy	66
2.1.6 Důsledky války pro obyvatelstvo a politické změny	70
2.2 Plány na rekonstrukci Evropy	72
2.2.1 Příprava organizace pomoci za války (Cesta ke vzniku UNRRA).	72
2.2.1.1 Britská iniciativa pomoci.	72
2.2.1.2 Zákon o půjčce a pronájmu USA 1941	73
2.2.2 UNRRA	77
2.2.2.1 Začátek jednání o nové mezinárodní organizaci pomoci	77
2.2.2.2 Konkrétní přípravy ke vzniku UNRRA	78
2.2.2.3 Spojenecká jednání o pomoci, souběžná s přípravou UNRRA.	82
2.2.2.4 Struktura, složení a cíle organizace UNRRA	86
2.2.3 Od UNRRA k Marshallovu plánu	109
2.2.3.1 Ukončení UNRRA a jednání v OSN	109
2.2.3.2 Vznik a úkoly Evropské hospodářské komise	118
3. EVROPA NA CESTĚ K ROZDĚLENÍ	131
3.1 Evropa 1946–1947.	132

3.1.1	Vztahy velmocí se zostřují	132
3.1.2	Atomy ovlivnily vzájemnou nedůvěru velmocí	151
3.2	Konfrontace ideologií a zájmů	176
3.2.1	Rozdílné pohledy na svět	178
3.2.1.1	Předvolební projev J. V. Stalina v Moskvě 9. 2. 1946.	178
3.2.1.2	„Dlouhý telegram“ G. F. Kennana z Moskvy	186
3.2.1.3	W. S. Churchill 5. 3. 1946 ve Fultonu o železné oponě.	193
3.2.2	Doktrína zadržování USA a Evropa	203
3.2.2.1	Konfrontace velmocí kolem Íránu, Turecka a Řecka	204
3.2.2.2	Trumanova doktrína	208
3.2.2.3	Doktrína zadržování – teorie a praxe jejího vzniku	219
3.3	Problém Německa rozdělil Spojence a Evropu	227
3.3.1	Rozdíly v politice Spojenců v Německu	229
3.3.1.1	Rozdílný pohled na reparace.	230
3.3.1.2	Okupační pásma v prvních poválečných letech	235
3.3.2	Spojenci v roce 1946 mění politiku v Německu.	248
3.3.2.1	Diskuse Spojenců o Německu na jaře 1946.	250
3.3.2.2	Změny v politice Spojenců v Německu	257
3.3.3	Moskevská jednání na jaře 1947 neuspěla	269
3.3.3.1	Program a průběh jednání konference v Moskvě	270
3.3.3.2	Výsledky konference a její důsledky pro politiku v Evropě	276
4.	VYHLÁŠENÍ MARSHALLOVA PLÁNU.	283
4.1	Rozhodnutí USA o pomoci Evropě	287
4.1.1	Diskuse o koncepcích pomoci (leden–červen 1947)	289
4.1.2	Projev G. C. Marshalla na Harvardově univerzitě	296
4.1.3	Porady západních mocností o realizaci Marshallova plánu.	302
4.1.4	Konference tří ministrů zahraničí v Paříži.	306
4.1.5	O účasti států východní Evropy v Marshallově plánu	316
4.2	Příprava zákona o Marshallově plánu (červenec 1947 – březen 1948)	319
4.3	Politika SSSR proti Marshallovu plánu	330
4.3.1	Vznik sovětského bloku	335
5.	ČESKOSLOVENSKO A MARSHALLŮV PLÁN	341
5.1	K pojetí československé zahraniční politiky dr. E. Beneše.	342
5.2	Jednání o účasti ČSR v Marshallově plánu v roce 1947	355
5.2.1	Československo-sovětská jednání v Kremle rozhodla	370
5.2.1.1	Jednání o přihlášce ČSR na konferenci o Marshallově plánu	372

5.2.1.2	O československo-francouzské smlouvě v Moskvě	376
5.2.1.3	Závěr jednání čs. vládní delegace v Moskvě	381
5.3	Československá vláda odvolala účast v Paříži.	382
5.4	Ohlasy na odřeknutí účasti ČSR na Marshallově plánu	388
6.	REALIZACE MARSHALLOVA PLÁNU 1948–1952.	394
6.1	Řízení Marshallova plánu	395
6.2	Hospodářské výsledky Marshallova plánu	400
6.3	Marshallův plán, politika a bezpečnost Evropy.	418
	Závěr	439
	Přílohy.	455
	Summary	521
	Literatura	523
	O autorovi.	535
	Jmenný rejstřík	536

SEZNAM PŘÍLOH

A. Dokumenty.....	455
1. Projev ministra zahraničí USA George C. Marshalla na Harvardově univerzitě 5. 6. 1947.....	455
2. Oficiální stanovisko čs. vlády ke zprávám o MP z 1. 7. 1947.....	458
3. Nóty britského velvyslance čs. ministru zahraničí – 4. 7. 1947 a 5. 7. 1947.....	459
4. Z usnesení ze zápisu 95. schůze vlády ČSR dne 4. 7. 1947.....	464
5. Předání nóty vlády SSSR dne 6. 7. 1947 ministru zahraničí Janu Masarykovi.....	465
6. Pověření velvyslance J. Noska k účasti na konferenci v Paříži 12. 7. 1947.....	468
7. Memorandum dr. E. Beneše pro vládní delegaci k jednání o Marshallově plánu v Moskvě.....	469
8. Memorandum dr. E. Beneše o čs. zahraniční politice (čs.-francouzské smlouvě).....	471
9. Telegramy ÚV VKS(b) předsedovi KSČ Klementu Gottwaldovi 5. a 8. VII. 1947.....	474
10. Český zápis z jednání vládních delegací ČSR a SSSR v Moskvě 9. 7. 1947.....	475
11. Sovětský zápis z jednání vládních delegací ČSR a SSSR v Moskvě dne 9. 7. 1947.....	482
12. Depeše vedení čs. vládní delegace z Moskvy dne 10. 7. 1947 pro čs. vládu.....	486
13. Komuniké čs. vlády o odvolání účasti v Paříži ze dne 10. 7. 1947....	488
14. J. V. Stalin k memorandu E. Beneše o smlouvě ČSR-Francie 11. 7. 1947.....	489
15. Úmluva o Evropské hospodářské spolupráci (OEEC).....	491
16. Deklarace francouzské vlády 9. května 1950 (Schumanova doktrína).....	499
B. Mapy.....	502
1. Střední Evropa před rokem 1914.....	502
2. Střední Evropa 1918–1938.....	503
3. Střední Evropa 1939–1941.....	504
4. Územní změny Německa od roku 1918.....	505
5. „Morgenthauův plán“ pro Německo 1944.....	506